

Paavalin kirje Filemonille

Aramea-suomi interlinear. Suomennettu 7. heinäkuuta 2015.

1:1 פולוס אסירה די שוע משיחא וטימתאוס אחא

veli Timoteus ja Messias Jeshuan vankinsa Paulos .

לפילמון חביבא ופלחא דעמן

kanssamme joka palvelija ja rakas Filemon'lle

Paulos, Messias Jeshuan vanki, ja veli Timoteus, rakkaalle ja kanssapalvelijallemme Filemonille.

Osa kreikan teksteistä lisää "apostoli" jakeen alkuun.

2 ולאפיא חביבתן ולארכיפוס פלחא דעמן

kanssamme joka palvelija Arkippus'lle ja rakkaamme Afia'lle ja .

ולעדתא דביתך:

kodissasi joka seurakunnalle ja

Ja Afialle, rakkaallemme, ja kanssapalvelijallemme Arkippukselle, ja sille seurakunnalle, joka on sinun kodissasi.

Afia on aramealainen nimi, "Herran vihastus" tjsp. Appia on sen latinalainen versio, ja tulee mielikuva tiestä ("via appia"). Kreikan teksteissä osa sanoo rakkaan tilalla sisar, siksi myös suomalainen.

3 טיבותא עמכון ושלמא מן אלהא אבון

isämme Jumalasta rauha ja kanssanne siunaus .

ומן מרן ישוע משיחא:

Messias Jeshua herrastamme ja

Siunaus teidän kanssanne, ja rauha, meidän isältämme Jumalalta, ja meidän Herraltamme Jeshualta, Messiaalta.

4 מודא אנא לאלהי בכלזבן ומתדכר אנא לך בצלותי:

rukouksissani sinulle minä muistan ja ajat kaikessa Jumalalle minä kiitän .

Minä kiitän minun Jumalaani koko ajan, ja muistan sinua rukouksissani.

5 הא מן דשמעת הימנותך וחובא דאית לך

sinulle on joka rakkaus ja uskollisuutesi kuullut että -sta katso .

לות מרן ישוע ולות כלהון קדישא:

pyhät he kaikki luokse ja Jeshua herramme luokse

Katso, sillä minä olen jo kuullut sinun uskollisuutesi ja siitä rakkaudesta, joka sinulla on meidän Herraamme Jeshuaa kohtaan, ja kaikkia pyhiä kohtaan.

”Katso” puuttuu kreikasta. Jos teksti olisi kreikasta käännetty, alku olisi דשמע מן . Mutta prepositio on eri kohdassa, ja merkitys on, että ”olen jo kuullut”. Suuri osa kreikan teksteistä sanoo ”Jeesusta Kristusta kohtaan”.

6 דתהוא שותפותא דהימנותך יהבא פארא בעבדא

teoissa hedelmää antaa uskollisuutesi osallisuus oleva että .

ובידעתא דכל טבן דאית לכון בישוע משיחא:

Messias Jeshuassa teille on joka hyvät kaiken tuntemisessa ja

”Että se sinun uskollisuutesi yhteys antaisi hedelmää, teoissa ja kaiken sen hyvän tuntemisessa, jota teillä on Jeshuassa, Messiaassa.”

Tätä hän rukoili (jae 4) ja siksi suomennoksissa ym on ”ja rukoukseni on...” jakeen alussa.i

7 חדותא גיר סגיא אתא אית לן ובויאא דביד חובך

rakkautesi kautta että lohdutus ja meille on monenlainen sillä ilo .

אתתניחו רחמא דקדישא:

pyhien armot levollistetut

Sillä meillä on monenlaista iloa ja lohdutusta siitä, että sinun rakkautesi kautta pyhien armot ovat virvoitetut.

Osa kreikan teksteistä menee tämän mukaan, ”meille”, mutta osa taas sanoo ”minulle”, jolloin aramean לְ tilalla olisi לִי. Arameassa eroja ei ole. Kreikassa ilon, *kharan*, tilalla välillä *kharin*, armo.

Armo voisi olla חַנוּתָא jolloin ensimmäisessä sanassa on vain yhden kirjaimen ero.

8 מטל הדא פרהסיא סגיאתא אית לי במשיחא

Messiaassa minulle on monenlainen varmuus tämä tähden .

דאפקוד לך אילין דזדקן:

puhtaat jotka ne sinulle käsken että

Tämän tähden minulla on Messiaan kautta monenlaista varmuutta siitä, että ne, mitä minä aion sinulle käskeä, ovat puhtaita asioita.

9 מטל חובא דין מבעא הו בעא אנא מנד

sinusta minä pyydän se pyytäen mutta rakkaus tähden .

אנא פולוס דאיתי סבא איך דידע אנת השא דין

mutta nyt sinä tiedät että kuin iäkäs olen joka Paulos minä

אף אסירא דישוע משיחא:

Messias Jeshuan vanki myös

Mutta rakkauden tähden minä pyytämällä pyydän sinua, minä, Paulos, joka olen iäkäs, niin kuin sinä tiedät, mutta nyt myös Jeshuan, Messiaan vanki,

10 ובעא אנא מנד על ברי אינא דילדת

synnyttänyt joka sellainen poikani ylle sinusta minä pyydän ja .

באסורי אנסימוס:

Onesimus kahleissani

Ja minä pyydän sinusta, minun pojastani, sellaisesta, joka minä olen kahleissani synnyttänyt – Onesimuksesta,

”Ja” jakeen alusta puuttuu kaikista kreikan teksteistä. Jos tämä olisi kreikasta käännetty, ensimmäinen kirjain puuttuisi myös arameasta.

11 הו דבזבן לית הוא לך בה חשחו השא דין אף

myös mutta nyt hyödytti hänessä sinulle ollut ei ajassa joka hän .

לך אף לי טב חשח:

hyödyllinen hyvin minulle myös sinulle

Hän, joka ajoittain ei ollut sinulle hyödyllinen, mutta on nyt sekä sinulle, että minulle hyvin hyödyllinen.

”Hyvin” puuttuu kaikista kreikan teksteistä.

12 ושדרתה לך אנת דין איך דלילדא די לי

omani synnyttämäni joka kuin mutta sinä sinulle hänet lähetin ja .

הכנא קבליהי:

hänet vastaanota siten

Ja minä olen lähettänyt hänet sinulle, mutta sinä, ota hänet vastaan siten, kuin hän olisi minun omani, minun synnyttämäni.

Suomalainen ”se on, oman sydämeni” on esimerkki siitä, kuinka sanavalintaan joutuu etsimään selitystä. Aramea menee jakeen kymmenen mukaan ja on selkeä. Kreikassa epätavallisen suuri määrä eroja käsikirjoituksissa tämänkin jakeen kohdalla. Sydämeni voisi olla דלילדא tilalla luettu דלביתא.

Tavallaan kaikki kirjeen lukuerot selittyvät aramean estrangela-kirjaimistolla. Lisäksi mielenkiintoisena yksityiskohtana Talmud kieltää kreikan ja aramean lukemisen, jos aramea on kirjoitettu ”väärillä kirjaimilla”. Kieltoa ei perustella, joten sen voi yhdistää näihin ”messiaanisten” käyttämiin kirjoituksiin. Talmud Jerusalem, tract Megillah, jossain heti alkupuolella.

13 צבא הוית גיר דלותי אחדיוהי דנהוא משמש

palvelee oleva että hänet pitäisin luonani että sillä olin tahdoin .

לי חלפיך באסורא דאונגליון:

evankeliumin kahleissa puolestasi minulle

Sillä minä tahdoin, että pitäisin hänet minun luonani, että hän olisi palvelemassa minua sinun puolestasi, evankeliumin kahleissa.

Myös kreikassa sanonta ”evankeliumin kahleet”. Suomalaisten ”evankeliumin tähden” on selitystä sanonnalle, jota ei siis alkuperäisissä teksteissä ole.

14 בלעד מלכך דין לא צבית מדם למעבד דלא איך

kuin ettei tekemään asia tahtonut en mutta neuvoisi vailla .

דבקטירא תהוא טבתך אלא בצבינד:

tahdossasi vaan hyväksesi olisi pakossa että

Mutta ilman sinun neuvoasi minä en tahtonut tehdä mitään, etten toimisi ikään kuin pakossa sinun hyväksesi, vaan sinun tahdossasi.

15 כבר דין אף מטל הדא שני דשעתא

hetken erosi tämä koska myös mutta ehkä .

דלעלם תאחדיוהי:

hänet pitäisit iankaikkinen

Mutta ehkä myös, koska tämä erosi hetkeksi, että pitäisit hänet iankaikkisesti.

Kreikassa "mutta" sanan tilalla "sillä", jota taas aramea ei tässä kohdassa käytä.

16 לא מכיל איך עבדא אלא יתיר מן עבדא אחא

veli työntekijästä enemmän vaan työntekijä kuin siis ei .

חביבא דילי חד כמא דילך ובבסר ובמרן:

herrassamme ja lihassa ja omasi montako yksi omani rakas

Älä siis pidä häntä kuin työntekijänä, vaan enemmän kuin työntekijä, rakas veli, yksi minun omani. Kuinka paljon sitten sinun omasi, sekä lihassa, että meidän Herrassamme!

Kreikassa ei ole "yksi minun omani", vaan ennemmin "minun rakkaani", jolloin aramean rakkaan viimeisen kirjaimen kohdalla pitäisi olla jod. חביבי tilalla חביבא. Mutta "yksi" jää silti pois.

17 אן הכיל איתך לי שותפא קבליה איך דלי:

minut että kuin hänet vastaanota työtoveri minulle sinä olet sen tähden jos .

Sen tähden, jos sinä olet minulle työtoveri, ota hänet vastaan niin kuin minut.

Kreikan tekstissä aramean "sen tähden", הכיל, on "siis" מכיל, vain yhden kirjaimen ero.

18 ואן מדם חסרך או חיב הדא עלי חשוב:

lue ylleni tämä velkaa tai puuttuu asia jos ja .

Ja jos jotain sinulta puuttuu, tai tämä on velkaa, lue se minua vastaan.

19 אנא פולוס כתבת באידי אנא פרע אנא דלא

etten minä maksan minä kädessäni kirjoittanut Paulos minä .

אמר לך דאף נפשך חיב את לי:

minulle sinä velkaa sielusi myös että sinulle sanon

Minä, Paulos, olen kirjoittanut oman käteni kautta; minä maksan, että en sano sinulle, että sinä olet oman sielusikin velkaa minulle.

20 אין אחי אנא אתתניה בך במרן אניח

virvoita herrassamme sinussa virvoitettu minä veljeni niin .

רחמי במשיחא:

Messiaassa ystävyuteni

Niin, veljeni! Minä olen sinun kauttasi virvoittunut meidän Herrassamme. Virvoita sinä se minun ystävyuteni Messiaassa.

21 מטל דתכיל אנא דשמע את לי כתבת לך וידע

tiedän ja sinulle kirjoittanut minulle sinä kuulet että minä luotan että koska .

אנא דיתיר מן מא דאמר אנא עבד את:

sinä teet minä sanon jota josta enemmän että minä

Koska minä luotan, että sinä kuulet minun kirjoittaneen sinulle, ja minä tiedän, että sinä teet enemmän kuin mitä minä sanon.

Suomalaisen kuuliaisuus on hyvä vastine, siinä tulee juuri esille se, että hän tietää Filemonin ymmärtävän, ja ojentautuvan tämän kirjeen sanojen mukaan. Varsinaisesti ”kuuliainen” olisi vähän pidempi sana, verbistä johdettu substantiivi, jota kreikka käyttää.

22 בחדא דין אף טיב לי בית משריא מסבר אנא גיר

sillä minä toivon lepopaikka huone minulle valmistaa myös mutta yhdessä .

דבצלותכון מתיהב אנא לכון:

teille minä annetaan rukouksissanne

Mutta yhdessä myös valmistakaa minulle huone, lepopaikka, sillä minä toivon, että teidän rukoustenne kautta minut annetaan teille.

Huoneen voi jättää pois suomennoksesta. Kreikassa harvinainen "vierashuone" (2xUT). Kreikan tekstissä lepopaikan valmistaminen "yhdessä" puuttuu kokonaan. Jos teksti olisi kreikasta käännetty, se puuttuisi tässäkin jakeen alusta.

23 שאל בשלמך אפפרא שביא דעמי בישוע משיחא:

Messias Jeshuassa kanssani joka vanki Epafra rauhassasi lähettää .

Sinulle lähettää "shalom" Epafra, vanki, joka on minun kanssani, Jeshuassa, Messiaassa.

24 ומרקוס וארסטרכוס ודמא ולוקא מעדרני:

auttajani Luka ja Dema ja Aristarkus ja Markus ja .

Ja Markus ja Aristarkus, ja Dema, ja Luka, minun auttajani.

25 טיבותה דמרן ישוע משיחא עם רוחכון אמין:

amen henkenne kanssa Messias Jeshua herramme siunauksensa .

Meidän Herramme Jeshuan, Messiaan siunaus teidän henkenne kanssa! Amen!

Bysantti menee jakeen lopussa aramean mukaan. Tässä ja monien muiden kirjeiden lopussa tulee mieleen, onko "teidän" ja "amen" kreikassa epäselviä erottaa toisistaan? ὑμῶν ja ἀμήν.